ПАМ'ЯТАЙМО МИНУЛЕ - 200-річчя НЕЗАЛЕЖНОСТИ ЗСА 100-річчя АМЕРИКАНСЬКОЇ УКРАЇНИ —БУДУЙМО МАЙБУТНЄ

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250 (212) 227-5251

РІК LXXXIII. Ч. 119. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 29-го ЧЕРВНЯ 1976 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JUNE 29, 1976 No. 119. VOL. LXXXIII

„З'ЄДНАНІ СТЕЙТИ ВСЕ ЩЕ ДБАЮТЬ І ПІДДЕРЖУЮТЬ АСПІРАЦІЇ НА ВОЛЮ І САМОВИЗНАЧЕННЯ ВСІХ НАРОДІВ" — ЗАЯВИВ В ІМЕНІ ПРЕЗИДЕНТА ФОРДА СЕКРЕТАР РІЧАРДСОН, ВІТАЮЧИ ВЕЛИКИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ЗДВИГ У ВАШІНГТОНІ МИНУЛОЇ СУБОТИ. ТИСЯЧІ УКРАЇНЦІВ, МІЖ НИМИ БАГАТО МОЛОДІ, ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У „ПОХОДІ ВОЛІ" У СТОЛИЦІ У 200-РІЧЧЯ АМЕРИКАНСЬКОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТИ І 100-РІЧЧЯ УКРАЇНСЬКОГО ПОСЕЛЕННЯ В АМЕРИЦІ

УКРАЇНЦІ ВКЛОНИЛИСЯ ВАШІНҐТОНОВІ І ШЕВЧЕНКОВІ

Репортаж Леоніда Полтави

Вашінґтон. — Хоча українська спільнота в Америці далеко не повністю використала велику нагоду „встати й бути порахованими" в 200-ліття Американської Революції і Держави та 100-ліття масового поселення українців у цій країні, все ж до 7 000 людей, у тому багато молоді, прибули минулої суботи, 26-го травня на Здвиг до американської столиці. Під пекучим сонцем, коли температура доходила на безвітрі майже до 100 ступенів, українські маси та багато американських співгромадян різних етнічних походжень низько вклонились Батькові Америки, Джорджеві Вашінґтонові, та гордо поклялись Нескореній Україні добиватися праведного закону Вашінґтонові й на Українській Землі. „Український Тиждень" в американській столиці пройшов із помітним і заслуженим успіхом, а про його перебіг щоденно інформували американські радіостанції слухачів за залізною заслоною, інформували й місцевих читачів столичні щоденники, радіо й телебачення.

Коли підбити остаточні підсумки, то „Український Тиждень", без огляду на відносно невелику кількість учасників, був черговим великим успіхом нашої організованої спільноти. Від Президента країни, репрезентованого міністром Елліотом Ричардсоном, до вчителя середньої школи, негра, який фотографував український похід і буде показувати й розповідати дітям про цю подію, до сотень тисяч глядачів і читачів столичних щоденників та до мільйонів случів радіостанцій ЗСА ген за океаном, у Шевченківській Україні, — всі вони помітили талановитий, працьовитий і вільнолюбний народ, який через своїх репрезентантів з різних міст ЗСА встав у ці святкові дні і таки був порахований.

Події „Українського Тижня"

Напередодні великої маніфестації 26 і 27 червня 1976 р. у Вашінґтоні відбулося кілька українських подій непроминального характеру.

Українська громада в столиці подбала про чудове велике виставкове вікно напроти щойно відкритого „саб вею" — зупинки підземної залізниці при вулиці 11 та „Г", у одному з найбільших магазинів Вашінґтону — „Вудро енд Лотроп". П'ять постатей в чудовій народній ноші з різних сторін України стоять на тлі великого напису „Юкрейн", а біля них розкішно інкрустовані Тризуб, касетки, писанки'" Не минає дня, а може й години, щоб десятки туристів не спинялись перед тим живим образом вічної України і не фотографували та не милувались красою тієї, про кого сказав німецький мадрівник Гердер, що „Україна буде новою Грецією" — в розумінні краси мистецтва, коли буде вільною.

На початку „Українського Тижня" відбулася образотворча виставка, за яку відповідав маестро М. Черешньовський, показом зразкової збірки вишивок — за що відповідала п-і М. Стахів; виставка українського народного мистецтва, за яку відповідав О. Масник. В середині тижня українська молодь відвідала Білий Дім і мала окрему програму. У п'ятницю 25-го червня в Католицькому Університеті Америки відбувся симпозіюм, з рамени НТШ, УВАН та Українського Дослідного Ін-ту Гарварду. Тема: 200-ліття ЗСА і 100-ліття поселення українців у ЗСА. У симпозіюмі взяли участь біля 15 науковців. Співспонзором симпозіюму був Департамент Канонічного права Католицького Ун-ту Америки. (Окремий репортаж про цю важливу наукову конференцію буде надрукований в черговому виданні „Свободи").

Передвісником українського здвигу й „Походу волі" вулицями столиці був щоденник „Вашінґтон Стар", який у ранішньому виданні з суботи 26 червня помістив довгий репортаж про Гарадана Попова, колишнього протестантського пастора в червоній Болгарії, який вирвався на свободу. Пастор Попов свідчив перед Конґресовою комісією закордонних справ і першою його заявою було: „Зробіть усе можливе, щоб вирвати з неволі українського баптиста - дисидента Григорія Вінса". Пастор Попов сказав Конґресовій комісії, що Григорій Вінс виступив проти безбожної комуністичної влади і вже втретє його кинено у в'язницю, „як і тисячі вірних різних віровизнань". Сам пастор 13 літ відмучився у червоній в'язниці.

Такою вісткою столичний щоденник зустрічав українців, які автами, автобусами

(Продовження на стор. 3-ій)

ВІДГОМІВ УКРАЇНСЬКОГО „ПОХОДУ ВОЛІ" У СТОЛИЦІ

By Charles Del Vecchio—The Washington Post

Americans of Ukrainian extraction rally at the Taras Shevchenko monument.

A Day of Rallies in the City

By Juan Williams
Washington Post Staff Writer

Demonstrations, both angry and festive, dotted Washington yesterday from the Washington Monument to the White House to the Republic of South Africa's embassy.

The largest demonstration was held by more than 4,000 jubilant people, mostly of Ukrainian descent, who gathered at the Washington Monument and paraded to the statue of Taras Shevchenko, the Ukrainian poet, at 22nd and P Streets NW. There Secretary of Commerce Elliot Richardson spoke to the crowd.

The Ukrainians were celebrating the first immigration of Ukrainians to America 100 years ago. . .

Richardson told the crowd at the Ukrainian rally which gathered from all over the U.S., that the United States still supports the fight for democracy in other nations.

"The U.S. still cares for and supports the aspirations for freedom and self-determination of all people," Richardson said. . .

Фотознімка і частина вістки, що їх подав у своєму виданні з 27-го червня столичний щоденник „Вашінґтон Пост".

Представники української молоді на спеціяльній конференції в Білому Домі

Представники української молоді і жіноцтва на подвір'ї Білого Дому під час зустрічі з преставниками Уряду.

Вашінґтон (Р. С.). Біля 80 представників українських молодечих та жіночих українських організацій взяли участь в зустрічі в Білому Домі у Вашінґтоні з асистентом президента Вілліямом Джо Баруді мол., організатором конференції Білого Дому Джоном Б. Шлейзом, директором справ молоді Памелою Павел, асистентом президента для справ жінок Джін М. Голм та спеціяльним асистентом президента для етнічних справ д-ром Мироном Куропасем. Всі вони виголосили короткі доповіді про ділянки їх праці в Білому Домі. Д-р Мирон Куропась, крім доповіді в англійській мові виголосив коротке привітання підкреслюючи в ньому історичність цієї зустрічі та факт, що треба було українцям ждати повних сто років, щоб мати таку зустріч в Білому Домі. Також привітав учасників зустрічі асистинт президента Вілліям Дж. Баруді та в своєму слові вияснив, як працює в Білому Домі бюро публічних зв'язків.

Після спільної знімки учасників конференції на травнику перед Білим Домом, відбувся панель на тему: „Дипломатичні відносини між Сходом та Заходом". Модератором панелю був директор українського Відділу „Голосу Америки" Михайло Терпак. Програмову доповідь виголосила: Марта Мотнер — представниця Бюра дослідів та аналізи Совєтського Союзу і Східньої Европи і з Державного департаменту та Роберт Л. Беррі — заступник директора Бюра справ Совєтського Союзу і Бюра справ Европи з Дер-

(Закінчення на стор. 4-ій)

В ПОРТОРІКО ВІДБУВАЄТЬСЯ ЕКОНОМІЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ ГОЛІВ СІМОХ ІНДУСТРІЯЛЬНИХ КРАЇН

Сан Хуан, Порторіко. — В суботу, 27-го червня ц. р., президент Джералд Форд відкрив тут дводенну конференцію сімох індустріяльних країн з участю голів держав. Завданням конференції є обміркувати економічні проблеми і застановитися над господарськими справами в світі. Президент Форд при тому заявив, що уряди держав робили все, що було в їхніх силах, щоб поліпшити економічну снутацію і піднесли господарський рівень своїх громадян. На приватній сесії президент ЗСА відмітив, що економічні країни повинні випрацювати більш реалістичні економічні пляни, які можна б було не тільки перевести в життя, але які були б сприємливі для людей. З американської сторони в нарадах беруть ще участь, як дорадники президента, Алан Ґрінспан, головний економічний дорадник Форда. Гелмут Сонненфелдт, один із заступників державного секретаря Генрі Кіссінджера, і Едвін Г.Єо, підсекретар скарбу. На конференцію прибули також французький президент Валері Жіскар д'Естен, італійський прем'єр-міністер Альдо Моро, канцлер Західньої Німеччини Гельмут Шмідт, прем'єр-міністер Японії Такео Мікі, прем'єр-міністер Великобританії Джеймс Каллаґан і делегація канадського уряду. Наради, які відбуваються у люксусовому надморському ресорті „Дорадо Біч", триватимуть два дні, а опісля, як зайде потреба, ці наради продовжуватимуться на рівні міністерств і окремих комісій. Помимо того, що президент Форд і його дорадники поробили все, що було від них залежне, щоб надати цій нараді важливости, кореспонденти звітують, що розмови проходять пиняво, не має потрібного ентузіязму і піднесення, бо справді господарська ситуація в Европі, хоч дещо поправилась, але вона все ще перебуває у загрозливій ситуації, зокрема в Італії, Великобританії і частинно у Франції. Якщо голови держав і урядів прибули до Порторіко на наради то вони напевно сподівались не порад, а конкретної американської допомоги, якої, принаймні досі, ніхто їм не запропонував. Одинокою конкретною справою, яка досі була обговорювана, уула справа економічної допомоги для Італії, яка без такої допомоги може опинитися в дуже незручній політичній ситуації і до влади в тій країні можуть прийти комуністи.

Почався вакаційний курс УКУ в Римі

Рим (В. Л.) — Сьомий вакаційний курс в УКУ почався, згідно з оповістками, 16-го червня 1976 р. лекціями з богословських та україністичних дисциплін. Святочна інавґурація відбулася в неділю, 20 червня. Архиєрейську Літургію відправив Блаженніший Патріярх Йосиф у співслуженні о. мос. Івана Хоми, о. віцеректора д-ра Івана Музички, о. д-ра С. Гарванка, о. проф. С. Чміля. Діяконував о. д-р Іван Дацько. Співав хор питомців Малої Семінарії та УКУ. Після Євангелії Блаженніший Патріярх виголосив проповідь про значення неділі всіх святих, які походять від кожної християнської родини і вимолюють для них Божих ласк. Ці ласки спливають і на нашу інституцію. Всі учасники курсів і гості приступили до св. Причастя. Після Богослуження виконано спільну знімку з Блаженнішим.

Тоді професори, студенти й гості, між ними й п. Вавриків, суддя і громадська діячка з Вінніпеґу, зібралися у викладовій залі УКУ. Блаженніший Патріярх Йосиф офіційно відкрив сьомий з черги вакаційний курс УКУ і вказав на його важливе значення — закріплювання науки й культури серед нашого суспільства в вільному світі і змагання до збереження нашої ідентичности в противагу до ворожих затій окупанта на рідних землях.

З черги виголошено дві інавґураційні лекції. Проф. Ярослав Рудницький прочитав лекцію про „Емський Указ з 1876" р. і сьогоднішнє народо- і мововбивство в Совєтському Союзі, що є продовженням царської політики. Одначе доповідач висловив оптимістичний погляд на безуспішність цієї московської політики. Годі вбити живий народ. У зв'язку з 120 і 60 літтям народин і смерти Івана Франка проф. Василь Лев прочитав лекцію про село поета, Нагуєвичі, на основі його автобіографічних оповідань та сучасних большевицьких публікацій і довідників у вільному світі, як контрастів до поетових ремінісценцій і сучасних пропаґандивних і реальних фактів.

А могили мої милі москаль розриває...

(Є. К.) — 19 квітня 1976 року в Луцьку по-варварськи зруйновано стародавній православний цвинтар, на якому від найдавніших часів спочивали видатні люди (і просто люди) міста і цілої Волині. Було зруйновано пам'ятники, які мали певну мистецьку та історичну цінність, могили зрівняли з землею, а на тому місці посадили парк. До акції залучено дітей (!) шкільного віку та робітників заводів. Цей аморальний „подвиг" був частиною так званого „комуністичного суботника" (говорячи нормальною мовою — неоплачувана праця в суботу на користь нової експлуататорської комуністичної кляси). Є деякі відомості, що під лопату нових „цивілізаторів" попали могили історичних постатей всеукраїнського масштабу.

УКРАЇНЦІ ВІЗЬМУТЬ УЧАСТЬ У ВІДЗНАЧЕННІ 200-РІЧЧЯ ЗСА В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк у підготові до святкувань 200-річчя ЗСА з участю українців. Ця справа була темою окремої телевізійно-пресової конференції, яка відбулася 7-го червня в Рокефеллер Центрі. На фото сидять (зліва): Марко Івасиків, Ляриса Пастухів, Лідія Чорна та Ярослава Стахів. Стоять (зліва): наша телевізійна зірка Ляриса Лисняк, телевізійний продуцент - керівник Бері Фарбер, о. С. К. Пастухів та референтка публічних зв'язків нашого нюйоркського Комітету 200-річчя і кореспондентка „Свободи" пані Галина Сміндак.

Ню Йорк. — Український Ювілейний Комітет для відзначення 200-річчя Американської Незалежности і 100-річчя Українського Поселення, що його очолює з рамени Об'єднаного Комітету адв. Іван О. Флис, інформує, що українська національна група, разом з понад 40-ка іншими етнічними групами міста Ню Йорку, братиме активну участь у головних святкуваннях, які відбуватимуться тут в Рокефеллер Центрі 3-го і Ганновер вулиці, біля Батері парк 4-го липня у недалекому віддалені від міської ратуші.

Першу програму в Лінкольн Сейвінґ Банк і вона кольн Севінґ Банк і вона включатиме кращі мистецькі одиниці та солістів в числі понад 1,330 артистів з-посеред різних етнічних груп. Фестиваль музики, танку, театрального мистецтва відбуватиметься на шістьох приготованих сценах і, як сподіється адміністрація міста та місцевий Ювілейний Комітет, його відвідає біля 2 мільйони гостей з Ню Йорку і околиці. Беррі Фарбер, відомий керівник програм в радіо і телевізії WOR, який володіє, як твердить, 14-ма мовами, буде керівником програми.

В цій частині фестивалю виступатимуть 4 українські мистецькі групи, а саме: о год. 2.30 — Ансамбль Українських Бандуристів під дириґентурою о. С. К. Пастухова (головна сцена напроти статуї Прометея); 2:20 — Українські танцюристи з Асторії під керівництвом Олени Оприско (сцена на 51-ій вулиці і ріг Рокефеллер плаза); 2:55 — показ української історичної ноші 64-го Відділу СУА (головна сцена); 3:20 — виступ Української Школи народного балету під керівництвом Уляни Кунинської-Шмериковської (передня сцена, 30 Рокефеллер плаза). Телевізійна акторка Лариса Лаурет (Кукрицька) буде керувати програмою виступу бандуристів і балетної школи; СУА і танцюристи з Асторії матимуть своїх заповідачів. Перед будинком Іст Рівер Сейвінґ Банк на 50-ій вулиці між Рокефеллер плаза і 5-ою евеню будуть виставки: бандур, кераміки, великодніх писанок, вишивки, емалій і різьби з поясненням і демонстрацією фахівців.

В неділю, 4-го липня, святкування будуть продовжуватися на історичній долішній частині Мангаттену, між міською ратушею і Баттері парк. У цій частині виступатимуть 21 етнічна група, що становитимуть головну частину прогарми. Для української групи призначений Ганновер сквер, кольоритна і озеленена місцевість з лавочками, який знаходиться приблизно два квартали від Волл стріту. Український Комітет не розпоряджає місцями чи столами і тому буде змушений брати винагороду за винайнлення столів від підприємців і організацій по 25 і від артистів-мистців по 10 долярів. Помимо того, що на виступ у цьому дні були запрошені Комітетом численні українські групи, досі зголосилося тільки дві мистецькі одиниці, а саме: Ансамбль Українських Бандуристів і співочий гурток „Промінь" з Ню Йорку. Комітет принимає ще зголошення на виступ і закликає українські мистецькі групи до виступів, щоб наша національна група була, як завжди, найкращою і найбільш чисельною. Охочі можуть голоситись на число: (212) 428-1807 (Галина Сміндак) і (212) AL) 4-2260 (адв. І. Флис.) Дуже важливою є участь української групи в загальному марші, який розпічнеться о год. 5-ій по полудні від міської ратуші (Сити Голл) до Баттері парку.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Могутня зброя Америки

Популярний і почитний в Европі щоденник „Ное Цюріхер Цайтунг", до голосу якого прислуховуються політичні діячі Західньої Европи, а швайцарці не без гордости називають його „швайцарським Таймсом", розглядаючи зроєневу проблему держав НАТО і Варшавського пакту, включно з атомовою зброєю ЗСА і СССР, на маргінесі замітив, що ЗСА, побіч атомової, мають ще наймогутнішу в сьогоднішньому світі зброю, якою є пшениця. І дійсно, американська земля стала сьогодні житницею всього світу, а пшениця ЗСА, при відповідному підході, може стати могутнішою зброєю від атомової і рівночасно барометром політичного клімату у світі. Згідно з останніми статистичними даними секретаріяту торгівлі, Америка експортувала в 1975 р. до різних країн світу 75 мільйонів тонн збіжжя і її не дорівнюють у цьому, беручи їх разом, Канада, Франція, Австралія, Арґентина й Південна Африка, які в тому ж часі експортували тільки 50 мільйонів тонн, не згадуючи совєтського „колоса", який із „житниці світу" перетворився тепер на найбільшого імпортера американського й іншого збіжжя, куди більшого ніж Японія із своїм великим населенням на малому острівному обширі.

У зв'язку з цим світова преса цілком правильно підкреслює, що ЗСА можуть мати могутній засіб політичного впливу в світі, а враховуючи їх найкраще технічне вивінування і впорядковані агрикультурні справи, уряд цієї держави фактично міг би подиктувати, особливо тоталітарним державам, не одну політичну справу, включно з вимогою в обороні пошанування людських та особистих прав народів і людей, гноблених тими режимами. Досі в ЗСА ще далеко не приділено цій справі стільки уваги, як на це вона заслуговує. Але тепер, коли СССР, у якому кожний десятий мешканець їсть американський хліб, починає мілітарно загрожувати ЗСА, тут виступає чимраз більше осіб, які усвідомлюють собі цю преважливу справу і починають її повільно використовувати. Для прикладу можна б навести справу еміграції жидів з СССР(, яка увінчалася успіхом тільки завдяки тому, що ЗСА грозили припиненням достави збіжжя і узалежнювали торговельні договори від додержання умов про еміґрацію і пошанування людських прав внутрі СССР. Також загально в американських політичних колах вважають, що відносно спокійна поведінка Москви на Близькому Сході була зумовлена свідомістю кремлівських верховодів про можливість припинення продажу і достави американської пшениці, якої СССР так дуже потребує.

Немає сумніву, що ЗСА можуть і повинні застосувати цю нову зброю для полегшення і послаблення тоталітарного режиму в СССР, який, нагодований американським хлібом, починає поширювати свою домінацію на країни Азії і Африки. Цей похід російського імперіялізму можна легко зупинити власне при допомозі цієї нової зброї, що зветься хлібом.

В Юґославії знову засуджено 5 хорватів

Београд, Югославія. — Асошієйтед Прес інформує, що окружний суд в Загребі знову засудив 5 хорватських „сепаратистів" на кару смерти, але пізніше апеляційний суд замінив на 20 років в'язниці для кожного. П'ятьом хорватам закинули, що вони в 1975 р. мали виконувати терористичні акти і бомбові замахи. Згідно з урядовим повідомленням, що його передала західнім кореспондентам юґославська пресова агенція „Танюг", п'ятка хорватів мала належати до терористичної організації усташів, які управляли Хорватією під час Другої світової війни в часі гітлерівської окупації. „Танюг" твердить, що засуджені плянували виконати атентат на президента Тіта в Загребі, куди він був приїхав для одержання нагороди. Підкладена бомба однакексплодувала раніше і ніхто не постраждав. Під обвинуваченням знаходяться ще інші хорвати, які співпрацюють із згаданою підпільною організацією усташів.

І. Вовґук

ПЕРЕД ЖНИВАМИ

(2)

Врятували врожай вишколені агітаторами хлібороби, як називають тепер відчужених від землі селян у колгоспах. Вони у Валківському районі змайстрювали 207 великих металевих споруд для перевезення амілякової рідини на лани і підгодували рослини, „компенсуючи нестачу харчових речовин у ґрунті".

Самі себе видають, намагаючись приховати жалюгідний стан ланів поясненням і обрахунками науковців. В гонитві за врожаєм в імперській системі колективізму большевики, зруйнувавши сівозміни, обезструктурили ґрунти, і вони втратили властивість затримувати вологу. За влучним окресленням А. Солженіцина „ізмерзокапостили" землю і вона не родить.

В першому році якісної п'ятирічки, щоб довести урожайність зернових до 26-27 центнерів з гектора і зібрати на Україні 46-47 мільйонів тонн, всі мають змагатись за це. „Всенародним" змаганням керує партія і її вимоги схвалили збори активістів на всіх щаблях (республіка, область, район) урядової ієрархії. В пропагандивному й агітаційному бубнінні про ефективність сільського господарства вимагається посилення в і д п овідальности колгоспного селянства. Новим заходом для того став, видуманий в цьому році новий клич: „Кожному полю знак якости". Його вперше застосовано за вказівками партії в колгоспі „Прогрес", на Запоріжжі ,а потім проголошено для УССР.

Міністерства сільського господарства і радгоспів УССР і президія республіканського комітету профспілки робітників с/г зобов'язали обласні і районові організації „розгорнути соціялістичне змагання усіх колгоспників та робітників радгоспів під кличем: „Кожному полю — знак якости" („Р. У.", 11-го квітня).

За цим „винаходом" на кожне поле заводиться „пашпорт якости", в якому відзначається якість кожної роботи, що виконується на полі, від оранки ґрунту, почавши, а на збиранні врожаю скінчивши.

Про якість виконаних робіт виконавцями їх на полі в пашпорт записують бригадири рільничих бригад, а оцінку якости виконаних агрозаходів, що їх виробляють науково - агрономічні сили району, дає комісія якости господарств. Вона має встановити, чи пашпортизоване поле заслуговує на „знак якости", чи ні. Коли визнають, що заслуговує, то всі, що працювали на „якісному" полі, „одержують 120 відсотків встановленої оплати". „Пашпортизація" ланів — черговий „винахід", щоб змусити безпашпортне селянство колгоспів тяжче працювати на землі. Не з добра його застосовують у цьому році, як один із заходів піднесення якости праці в намаганні подолати неохіть до неї.

Кожного року, на протязі дев'ятої п'ятирічки, за місяць чи два перед жнивами, ЦК КПСС видавав спеціяльну постанову про збирання врожаю. В ній ставилися вимоги до всіх установ, відомств і міністерств союзних республік, що вони мають робити, щоб хліб зібрати і державі продати.

В цьому році постанову ЦК КПСС названо „Про додаткові заходи для забезпечення врожаю, заготівель сільсько - г о с п одарських продуктів і кормів у 1976 році". Як і раніше, в цьому році в постанові докладно перелічено вимоги міністерствам і урядам, що вони повинні зробити, щоб зібрати врожай. Читаючи про додаткові заходи в цьому році, мимохіть складається враження, що кремлівські володарі не мають певности в тому.

Постанова дуже щедра на матеріяльне заохочування і стимулювання, ні словом не згадується про моральні стимули. Як і в попередні роки урядам т. зв. республік надано право при потребі мобілізувати міське населення, зокрема механіків і шоферів і перекидати збиральні машини і техніку до Сибіру, Казахстану, на Урал і в Поволжжя. Але цьогорічна постанова дуже щедра на матеріяльне стимулювання грішми і натурою, аби якнайскоріше зібрати врожай. На додаток до підвищених платень, встановлених раніше, постанова велить видавати безкоштовно від двох до чотирьох центнерів трактористам - машиністам за виконання сезонової норми. А за кожний гектар при скошуванні хлібів у валки (в господарствах Сибіру, Уралу, Далекого Сходу, Казахстану в перші 7 днів, а в решті районів у перші 5 днів масового збирання кожної культури) видавати по 95 кілограма зерна... і при скошуванні гороху по 1.5 кілограма за кожний скошений гектар" („Правда", 22-го травня).

Для заохочування трактористів, машиністів і всіх механізаторів до праці, в цьому році „замість діючих умов підвищеної оплати праці" на збиранні врожаю постанова велить впровадити „відрядні розцінки підвищеної оплати залежно від виконання сезонових норм намолоту". За „відрядними розцінками" заробіток механізаторів збільшується на 25 відсотків у Сибірі, Казахстані, на Уралі, Поволжжі і на Далекому Сході за намолот зерна від 25 до 40 (включно) відсотків сезонової норми, а в інших районах заробіток підвищується на 15 відсотків. А за намолот зерна в кількості 40-60 відсотків норми заробіток збільшується на 50-30 відсотків. А після намолоту 60 відсотків, заробіток підноситься на 100 відсотків в згаданих районах, а в інших на 60.

Виглядає, що жнива і збирання врожаю в першому році п'ятирічки будуть нелегкими. Та й вигляди на врожай невеселі. В травні американські фахівці ствердили, що урожай озимої пшениці буде менший відсотків на 25-30 проти запланованого. В липні він стане ще менший. Зі звідомлень американських кореспондентів з СССР, які навчилися читати циферні маніпуляції московської урядової статистики і, обходячи показухи в сільському господарстві, подавати дійсний стан, можна запримітити цікаве явище. В колгоспах і радгоспах триває деґрадуючий стан, не зважаючи на великі матеріяльні затрати на поліпшення, а на присадибних ділянках воно з року на рік стає ефективнішим. Джеймс Воллес, керівник редакції московського відділу журналу „Ю. С. Нюз енд Ворлд Ріпорт" подає цікаві матеріяли про те, як продукція приватних господарств колгоспників виручає деґрадуючу систему колективізму. Третину городини, м'яса, молока і виробів з нього для населення країни постачається з маленьких присадибних ділянок (0,25 га на колгоспний двір) дуже дбайливо і майстерно оброблюваних. І без „пашпортів якости"-

„Комсомольська Правда" називала мешканців невеликого міста Кам'янське „піратами", за те, що вони покинули працю і взялися вирощувати помідори. Помідорова „епідемія" так збагатила їх, що вони з „чесних людей", — за твердженням комсомольського офіціозу, стали „піратами". Про „шабашників" на Запоріжжі писала „Радянська Україна", обурюючись, з робітників, що залишають свою працю, а йдуть збирати з-половини ягоди і фрукти (садовину) в колгоспах і радгоспах. Продають назбиране в містах і „набивають кишені". За це їх названо „шабашниками". Джеймс Воллес розповідає про грузинів, вірме-

(Закінчення на стор. 3-ій)

СПІР РУМУНІЇ І СССР ЗА МОЛДАВСЬКУ „РЕСПУБЛІКУ"

(М. Л-ий) — Румунія і СССР почали покищо словесну війну книжками і статтями в справі державного становища совєтської Молдавської „республіки". Це пригадує суперечки з-перед Першої світової війни в справі границь і національної приналежности країн Балканського півострова. Румунія твердить, що совєтська Молдавська „республіка", до якої належить і частина Буковини, це насправді етнічно й історично румунська територія. Навіть назва „Молдавія" не відповідає 13.00 кв. миль території тієї такої маленької „республіки", а принаймні одна шоста частина її мешканців це румуни.

Совєти заперечують усі румунські твердження. Вони вважають молдавську мову зовсім окремішною мовою. Політично можна ті совєтські заперечення розуміти так: „Якщо ви румуни, не будете поводитися, як пристало, ми можемо прилучити вашу Молдавію до совєтської молдавської „республіки".

Нещодавно Румунська Інформаційна Служба видала друком обширні витяги з нової книжки, виданої Політичною Накладнею в Букарешті, які стверджують румунський характер Басарабії і заявляють, що ця , територія була загарбана від матірної країни із скандальним порушенням міжнародного права". Згідно зі словами авторів книжки Йони Арделеану й Мірцеї Муеата. Румунія „нарешті скидає ярмо чужого гніту" і здійснить „столітнє прагнення з'єднання". Щоб підкріпити свою справу, автори наводять слова Карла Маркса, який осуджував російську анексію Басарабії в 1812-му році.

Орган румунського міністерства закордонних справ тижневик „Люмеа" у статті стверджує, що 7-го травня 1656-го року молдавський воєвода уклав був угоду з царем Олексієм Михайловичем, батьком Петра Великого, на основі „рівних прав", не зважаючи на привілеї центральної потуги", себто Туреччини. На цю угоду, списану в грецькій мові, покликуються румунські історики проти сьогоднішньої потуги, себто СССР.

Совєти і собі видали книжку аж на 910 сторінок, авторства А. М. Лазарева про „Совєтську Незалежну Республіку і басарабське питання". Совєти твердять, що злука Басарабії в 1918 році з Румунією не має ніякого значення. Так то усна суперечка між Москвою і Букарештом ведеться далі. Одначе вона грозила, що може спалахнути вогнем, коли то під час румунського І Культурного Конґресу в місяці квітні президент Чауческу заявив був: „Той, хто не обороняє своїх прав до національної незалежности, заслуговує на долю невільника". Коли ж стали поширювати вістки, що СССР нагромаджує військо на кордоні Румунії, це довело до панічного скуповування харчі мешканцями Букарешту, а 23-го квітня було скликано резервістів у букарештенській окрузі. Тоді СССР вислав до Букарешту секретаря Центрального Комітету Константина Катушева нібито для запевнення румунської участи у з'їзді европейських комуністичних партій. Після балачок з кремлівським достойником Чауческу заявив, що нема ніякого територіяльного непорозуміння Румунії з СССР і іншими її соціялістичними сусідами, та що румунська партія готова взяти участь в европейському з'їзді. „коли тільки він буде скликаний.

Лука Луців

ПРО НОВІ ВИДАННЯ

Уляна Кравченко. ТВОРИ. II вид видання. У 100-річчя жіночого руху. Зредагував Юліян Бескид. Накладом Марії Козак. Торонто, 1975, ст. 796.

Пані Марія Козак з пієтизмом ставилася до поетки Юлії Шнайдер - Нементовської, яка відома під псевдонімом як Уляна Кравченко (18. IУ. (1860 — 5. III. 1947). М. Козак із пошаною й подивом згадує У. Кравченко і своїм коштом видала повні твори письменниці в одному товстому томі, в якому вміщена вся літературна спадщина письменниці — поезії, драматичні писання та проза. Найбільше в книзі поезій — коло 400 сторінок, на прозу припадає коло 300 сторінок, а драматичні картини „На визвольному шляху" вміщені на 70 сторінках. Про поетку є статті М. Козак (ст. 11-19) і Павла Волянського (ст. 787-790).

На жаль, редактор не подбав про те, щоб окремі збірки творів письменниці, які появилися від 1885-го року до 1935 р., були відділені в цій книзі, щоб можна було слідкувати, як розвивався талант поетки, а то важко пізнати, де в цьому повному виданні зачинається нова збірка. В такому виданні повинні бути і дати під окремими творами, якщо вони були в перших виданнях збірок.

Перша збірка поезій Юлії Шнайдер вийшла в 1885 році , а другу збірку, вже Уляни Кравченко, видав Іван Франко в 1891 р. Перша збірка звалася „Пріма вера", а друга „На новий шлях", бо отак її назвав І. Франко, який навчав молоду письменницю, щоб „покинула етери і фалі, і солов'їв і мотилів, бо все те драньe, не варта її пера". Франко вчив письменство „глядіти на речі реальніше..., щоб її пісні були зрозумілі для людей".

Уляна Кравченко багато писала для дітей і старшої молоді і видала для неї три збірки поезій.

Цікаво читати твори У. Кравченко, її поезії з того часу, як вона ставала під впливом І. Франка „на новий шлях". Цікаві її прозові писання „Спогади учительки" та „Із записок учительки", з яких видно, як поляки ставилися до українського вчительства, і як це відчувала У Кравченко, яка „віддала Україні весняні цвіти свого серця", і яка любила й величала поезію, що була для неї... мов ангел золотий".

Тобі служить хочу,
в життя глядіти,
в терпінні творчім
в ритм тебе одіти,
і, хоч сама умру,
ти вічно жий!

Вище згадані прозові твори письменниці свідчать про те, що вона цікавилася світовими літературами та наукою, головно ботанікою, і між своїми товаришками й товаришами праці не знаходила зрозуміння для своїх вищих інтересів, поза звичайною працею для хліба. В її поезії бачимо, на які проблеми вона відгукувалася, коли ступила, за порадою І. Франка „на новий шлях".

Оці Твори Уляни Кравченко будуть прикрасою кожної бібліотеки при різних товариствах та в приватних осіб, які цікавляться українським словом. Книжка в в синій твердій обкладинці зі золотим друком.

АМЕРИКАНСЬКЕ ЧУДО. Альманах Українського Народного Союзі 1976. У 200-річчя Американської Незалежности і 100-річчя українського поселення в Америці. Річник 66-ий. Видавництво „Свобода", Джерзі Сити — Ню Йорк. Обкладинка і мистецьке оформлення заголовків статтей роботи артиста - маляра Богдана Титли.

Цьогорічний А л ьманах УНСоюзу своїм змістом дуже практичний для читачів, бо дає їм цікаві, легкою формою подані інформації про те „Американське чудо", яке сталося 200 років тому, і яким, за словами Вашінгтона, „покладено фундаменти великої імперії". Президент Герберт Герберт Гувер підкреслив, що в цьому чуді, в Америці, „людська гідність є вже не мрією, а дійсним осягненням". Автор „Декларації Незалежности", Томас Джефферсон, що був третім президентом цієї країни, писав 200 років тому:

„Ми вважаємо ту правду очевидною, що всі люди були створені рівними, що Творець наділив їх певними невід'ємними правами, між якими є життя, воля і змагання до щастя".

Ці слова Декларації Незалежности ще й тепер є тільки мрією для мільйонів людей в країнах під комуністичною диктатурою.

„Альманах" вийшов спізнено, але він актуальний саме тепер, коли населення цієї країни відзначає 200-річчя її народження, а українці відзначають одночасно і 100-річчя свого поселення в цій державі, яка дає їм можливість розвивати свою культуру та допомагати братам в поневоленій Україні.

Альманах „Американське чудо" складається з чотирьох частин.

В першій частині (ст. 6-138) вміщений матеріял про „Американську Незалежність"; в другій (142-204) маємо „Початки Американської України"; третій розділ називається „За Україну, за її волю", і в ньому оповідається про українських політичних в'язнів в Україні (ст. 207-257). Четверта частина зветься „Різне" (ст. 257-278). Тристорінкове англійське резюме закінчує редакційну частину, після якої йде календар на 1976-ий рік та оголошення. Книжка має 320 сторінок. Це найтовстіший Альманах УНС за всіх 66 років появи цих видань.

В книжці, крім чотирьох гимнів надруковано „Декларацію Незалежности", статтю д-ра Ю. Старосольського „Американська Революція" і розвідку Арнольда Марґоліна „Державний устрій ЗСА". Василь Таршаковець подав інформації про 38 всіх американських президентів разом зі світлинами. Про Америку інформують ще статті Уласа Самчука, Іванни Савицької, В. Лотоцького, Ф. Лукіяновича й Івана Світа.

Дуже цікавий і розділ і про Американську Україну, в якому вміщені статті д-ра Луки Мишуги, ред. А. Драгана („Початки Американської України"), спогади кількох піонерів, фейлетон Ікера, стаття Лесі Лисак, д-ра Павла Джуля про українських лікарів в Америці, д-ра Михайла Логази про Українське Лікарське Товариство у Львові. Закінчує цей розділ стаття І. Го-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Михайло Сосновський

НАРИС ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПОЛІТИЧНОЇ ДУМКИ

Деякі питання етногенези української нації

I

В липні ц.р. припадають перші роковини передчасної смерти д-ра Михайла Сосновського. Сьогодні починаємо друкувати декілька вийнятків із ширшого есею Сосновського п.н. „Нарис історії української політичної думки". У пляні автора це мала бути основна студія цього питання в історичному розвитку від Київської Руси до наших днів, але цього діла він не вспів завершити. Залишилась тільки перша частина цієї праці і вона охоплює перші сторіччя нашого національного розвитку. Ця частина має приблизно 80 сторінок друку і вона в цілому друкується на сторінках журналу „Сучасність" від травня цього року почавши, звідки передруковуємо ці статті.

Редакція

ПОЛІТИЧНА КОНСОЛІДАЦІЯ КИЇВСЬКОЇ РУСИ...

Політична консолідація Київської Руси у вужчому, а відтак і в ширшому розумінні супроводилася завершенням етногенези окремих народів у Східній Европі, першим етапом якої було завершення етногенези руського (українського) народу. У пов'язанні з цим знаходимо відповідь на засадниче питання розвитку також таких народів, як білоруський і російський, сучасні території яких упродовж якогось часу входили до складу Київської руської держави.

Як відомо, російська дореволюційна (царська) історіографія не визнавала окремішности українського і білоруського народів, а Київську Русь вважала першим, початковим етапом російської національної історії. Під таким кутом російські історики інтерпретували всі факти і події минулого у Східній Европі, вважаючи українців і білорусів своєрідними відмінами російського народу. При цьому вони зручно послуговувалися терміном "русский" і "русская земля", нав'язуючи в цей спосіб до Київської Руси і "Руської землі", тобто до назв Київської держави Рюриковичів. Радянська російська історіографія, визнаючи вже окремішність українського і білоруського народів, обрала дещо інший шлях, висунувши відому формулу про "давньоруську народність як спільного предка трьох народів, російського, українського та білоруського". Згідно з радянсько-російською офіційною інтерпретацією, всі ці три народи оформилися в окремішні етнічні групи щойно по упадку Київської держави, у висліді специфічних об'єктивних зовнішніх умов.

Ще в 1904 році М. Грушевський у своїй *Звичайній схемі русскої історії та справі національного укладу історії східнього слов'янства* заперечив тезу про єдність східньої слов'янщини, приймаючи за основу історії східньослов'янських народів факт окремішнього зформування й існування етнічних груп — української, білоруської і російської — безпосередньо по розселенні слов'янських племен. Археологічні досліди, проведені за останні десятиріччя, цілком підтверджують цю тезу М. Грушевського, і вислів цьому дали посередньо навіть самі радянські історики й археологи, які, продовжуючи говорити про "давньоруську народність як спільного предка російського, українського і білоруського народів", одночасно вказують на етнічну диференціяцію східніх слов'ян ще за передісторичних часів (П. Третяков, Б. Рибаков, М Брайчевський).

М. Брайчевський, згадуючи формулу "давньоруської народности, як спільного предка росіян, українців і білорусів", правильно зауважує, що така формула "спрощує проблему". Идучи за нею, пише він, треба було б визнати, що предками сучасних українців були в однаковій мірі і поляни, і сіверяни, і кривичі, и ільменські словени, а предками сучасних росіян також південно-східні полянські племена. (Керуючися такими міркуваннями, і щоб усунути цю нелогічність, він "викував" змінену фразу про "Русь" — спільний період (або етап) в історичному розвитку трьох східньослов'янських народів".[1] Іншими словами, не може бути й мови, коли говоримо про давню Русь, що маємо справу з єдиною етнічною спільністю у Київській державі, яка включала б усі східньослов'янські племена, як це намагається представляти радянська офіційна історіографія (Б. Греков).

Зафіксований у *Повісті временних літ* поділ східніх слов'ян на "племена" має набагато глибший і цілком відмінний характер, бо насправді не йдеться тут про племена у звичайному цього слова значенні, а про вже зформовані етнічні спільності з виразними від найраніших літ трьома окремими епіцентрами: південним, північно-східнім і північно-західнім. На це звернув був увагу ще до першої світової війни російський історик А. Спіцин, пропонуючи карту "племінної" структури Руси, а у 30-их роках докладніше з'ясував цю проблему П. Третяков, спираючися на археологічні досліди. У статті "Східньослов'янські племена" (1953) він оцінює літописні "племена" як "давні племінні і етнічні об'єднання східнього слов'янства". За його словами, "є безсумнівним, що поляни, деревляни, дуліби и інші об'єднання слов'янського Правобережжя помітно відрізнялися від північних і східніх племен не тільки своїм своєрідним життям, а й соціяльно-політичною і етнічною структурою ... Можна висловити лише припущення, що, поперше, племена Правобережжя у VIII-IX ст. являли собою відносно однорідну групу ... і, подруге, політичні об'єднання правобережного слов'янства носили дещо інший характер".[2]

(Продовження буде)

1. М. Брайчевський, *Походження Русі*, стор. 189.
2. П. Н. Третьяков. "Восточнославянские племена накануне образования Киевского государства". *Известия Академии наук СССР*. Серия истории и философии, ч. 3, 1945, стор. 160-162.

З'ЄДНАНІ СТЕЙТИ...

(Продовження зі стор 1-ої)

та потягами і літаками поспішали до Вашінгтону.

„Похід волі"

Теплий ранок 26 червня.

Під кольосальним монументом першому Президентові ЗСА, Джорджові Вашінгтонові, збираються українці. Замаєна зоряними і синьожовтими прапорами трибуна. Під нею велетенський напис, який сповіщав про український здвиг тисячі, може й десятки тисяч автомобілістів, переважно з усіх-усюд Америки і світу.

О 11-й ранку прибуло велика духова оркестра Осередку СУМА з Чікаґо, під дириґуванням П. Крутяка. Гримлять гимни Америки і Вільної України. НБі-С-і накручує кінорепортаж про українців у Вашінгтоні і в Америці (4-ий канал). В об'єктив потрапляють члени Почесної Президії на трибуні, сотні уніформованої молоді, майстер народного танку, 80-літній Василь Авраменко з прапорцями двох країн у руках; молода українська пара у вишивках, потрапляє навіть той, хто сам фільмує — мґр Ярослав Кулинич. Все це для фільму-звіту про святкування 200-річчя народження Америки.

Від Об'єднання Євангельських Товариств Північної Америки молитву виголошує пастор Володимир Боровський, українською мовою. Слухає незрозумілу мову Америка, але ця країна вже знає, що молитвою розпочинає українська людина свій день.

Англійською мовою промовляє голова Комітету 200-ліття і 100-ліття Йосип Лисогір. Привітавши народ у Вашінґтоні, згадує про лікаря Лаврентія Богуна, який прибув до Америки в 1607 році з англійським капітаном Джоном Смітом, про козаків на Алясці і про отця Агапія Гончаренка, який 100 літ тому пропагував в країні національно-визвольні ідеї Батька України Т. Шевченка. Промовець згадує про українських поселенців, шахтарів-майнерів в Пенсильвенії, робітників-селян з України, які обпоясували цю землю залізницями і вели Землю Вашінґтона до прогресу. „Це наше святкування є також пригадкою, — сказав Й. Лисогір, — про принципи, на яких збудована ця країна: „Свобода і справедливість для всіх"! Тому українці в Америці не можуть і не будуть байдужими до долі українців у московській колонії УССР. Промовець закінчив словами: „Боже, благослови Америку, Боже — змилуйся над Україною!"

Не будемо згадувати ні тепер, ні далі про оплески семитисячної маси народу. Йшло вгору сонце, зростала спека і, впарі з тим, жвавіше бились серця, крилатим птахом підіймався над українською трибуною настрій: ми не лише чесно працюємо і платимо податки, ми не лише вітаємо, — ми й вимагаємо!

25 українських прапорів з різних міст ЗСА майорять над трибуною; 29 автобусів привезли людей із Філядельфії, Ню Йорку, Нюарку-Ірвінґтону, Чікаґо, Піттсбурґу, Джерзі Сити й ін. міст. Замало? Як на таку особливу нагоду замало. Збірна громадська голова має над цим замислитись, — але якість завжди була кращою від кількости. Здається треба рішуче відмовитись від демонстрації у Вашінґтоні в місяцях червень — серпень: нестерпна спека не лише стримує людей вдома, вона багатьом не дозволила 26-го йти в маршових колонах (зокрема старші уникали її, багато людей ішли бічними вулицями, шукаючи затінку під домами та деревами . . .).

Салют Вашінґтонові — поклін Шевченкові

Молодь віддає цей Салют, крокуючи до трибуни із прапорами й палаючими смолоскипами. На трибуні: Ієрархи українських Церков: Митрополит Владика Мстислав і Єпископ Владика Василь, репрезентанти різних організацій і товариств, спеціяльний асистент Президента д-р Мирон Куропась. Не легко всіх перелічити і чи є потреба називати, кого репрезентують, коли, як кажеться, народ і так знає: д-р Л. Добрянський, всі американські екзекутивні урядовці УНСоюзу: Й. Лисогір, д-р І. Флис, п-і Марія Душник, Володимир Сохан, пані Уляна Дячук і Ст. Гавриш, дальше лейтенант Г. Полчі, мґр Іван Винник, п-і Л. Різник, Всечесніші о. д-р М. Война р, о. Курилас, о. Будний, о. Махух, о. Кербе, п-і Маруся Бек, д-р В. Душник, пастор Боровнський, д-р Шимко (з Канади, СКВУ), І. Олексин, І. Білинський, А. Соколик, В. Мазур, Л. Футала, інж. М. Шміґель, І. Фат (ОДУМ), інж. М. Семанишин та ін. Нашвидку бере інтерв'ю у мґра І. Базарка для щоденної радіопрограми в Боффало В. Шарван (о 2-й г. дня та радіогодина вже інформувала слухачів на півночі ЗСА та в Канаді про український „Похід волі").

Згадуючи про Почесну Президію, назвемо склад Крайового Комітету свята: голова Й. Лисогір, заступник Е. Попіль, фін. реф. І. Винник, орг. реф. Я. Гайвас, секретар — І. Базарко; велику підготовну працю виконав місцевий Комітет у Вашінґтоні з д-ром С. Куриласом у проводі.

О 12-ій г. дня під розпаленим від спеки небом столиці попливла безконечна жива ріка, під бравурну музику оркестри СУМА з Чікаґо, яка дійсно допомагала народові в поході. Це була незабутня, мальовнича картина: почесна поліційна ескорта на мотоциклях, четверо дівчат-красунь в національній ноші несуть напис „Україна", за ними крокують такі ж гарні дівчата — молода українська надія, а потім Владики, Отці, комбатанти, представники різних організацій, товариств, окремих міст, колони сумівців, пластунів, старші громадяни . . . — і все під прапорами, а в багатьох у руках американські й українські прапорці, на грудях — святкові жетони.

Спільно з українцями Америки маршував у тих безкінечних колонах нескорений Валентин Мороз. Він був присутній і духово, і зорово: сотні портретів та написів у руках демонстрантів пригадували Америці про неподільність свободи, були викликом червонофашистівській Москві та закликом до Уряду країни найбільшого добробуту і волі: „Допоможіть тим, які змагаються за свободу!"

Похід, що тривав майже годину по 17-ій та ін. вулицях до пам'ятника Тарасові Шевченкові фотографували сотні людей; тисячі вашінґтонців і туристів зупинялись на вулицях, одні із здивуванням, інші з виразом захоплення.

У „Поході волі" — згідно з підрахунками поліції — взяло участь понад 6,000 українців. Це небагато, але це — залізна резерва Америки і України.

Поклін українському Генієві

Заки на площу з прекрасним, молодим, повним сили й віри у нашу національну, а отже й вселюдську правду, Тарасом Шевченком почала вливатися жива барвиста ріка „Походу волі" з її почесними Великими Маршалами та ветеранами-впорядниками із синьо-жовтими опасками, там уже гомоніла понад тисячна маса людей. Марійська Дружина парафії української католицької церкви Пресвятої Родини у Вашінґтоні подбала, під керівництвом п-і Мирослави Скасків, про харчі й напої для народу поблизу церкви Пілігримів; упорядники подбали про паркування авт тощо.

Настає велика хвилина. У святковому облаченні Ієрархи українських Церков засіли поруч, на радість людям, під постаттю Кобзаря. З далекої Міннесоти прилетіла на це народне свято п-і Люба Менжеґа, голова Відділу УККА. Крім згаданих раніше діячів і діячок, на кріслах біля пам'ятника бачимо прем'єра Уряду Карпатської України Юліяна Ревая, голову управи Т-ва кол. вояків УПА Петра Шкафаровського; із семінаристами прибув ректор Духовної Семінарії у Вашінґтоні о. д-р Махух. Масам народу дають лад представники Станиці Б-ва кол. вояків І-ої УНА з Нюарку-Ірвінґтону Петро Буняк і Осип Голинський, багато праці має член Крайового Комітету і координатор Здвигу інж. М. Семаншин.

Біля самого пам'ятника Т. Шевченкові, проєкту маестра Л. Молодожанина — два світловолосі, кремезні юнаки. Їх привела сюди сама Доля: один із них з Одеси, другий із Західньої України. Обидва покинули совєтський корабель. Вони живий привіт нашої нескореної Матері. Їх особливо вітали біля пам'ятника Вашінґтонові і тут біля нашого Пророка.

Програмою провадить член Крайового Комітету Едвард Попіль. Слово-молитву виголошує Митрополит УПЦеркви Владика Мстислав:

„Боже Великий, що в святій Тройці перебуваєш!" — звернувся промовець до Творця, благаючи свободи для знедоленого українського народу . . . „Так було із народом Ізраїля, який Ти визволив з неволі, пославши йому Мойсея. Так Ти визволив із духової недолі український народ, пославши йому князя Володимира, а пізніше, в добу тяжкої духовної й національної скрути, Тараса Шевченка. Так Ти визволив від братовбивчої борні народ цієї країни, пославши до нього Твого обранця — Джорджа Вашінґтона" . . . Владика Митрополит, а з ним і багатотисячні маси народу молили Творця: „Допоможи ж нам Всесильний, і надалі бути творчою частиною американської збірноти, щоб цим самим наблизити день з'явлення в Україні її Вашінґтона, що принесе їй від Тебе новий і праведний закон, як заповів Твій обранець і післанець, незабутній Тарас Шевченко".

Біля ніг Кобзаря лягають вінки: з пшениці — від Комітету святкувань та червоночорний — від Об'єднання Жінок ОЧСУ.

„Наша свобода — це не лише привілей, але й обов'язок!" — сказав генеральний секретар СКВУ д-р Шимко, який промовляв англійською і українською мовами. Промовець особливо звертався до української молоді, закликаючи її зберігати рідну мову, культуру, традиції, особливо тоді, коли в Україні — в СССР Москва намагається нищити наш народ".

П. Е. Попіль надав слово привітаному бурхливими оплесками репрезентантові Уряду, міністрові торгівлі Елліотові Річардсонові. Текст промови подаємо тут у перекладі:

Привіти і запевнення від президента Форда

„З приємністю вітаю вас від імени президента Форда!

„Ваше святкування сьогодні, яке розпочалось біля монументу Джорджеві Вашінґтонові, Батькові нашої великої нації, і триває біля пам'ятника Тарасові Шевченкові, найбільшому українському поетові, є найбільш вимовним виявом вашої двонаціональної спадщини.

„Джордж Вашінґтон символізує квінтесенцію нашої великої американської традиції — любови до свободи, вибраний Уряд і пошану до індивідуальних прав. Вашінґтон вивів наш народ з-під керми чужого короля і створив Республіку, яка і через 200 років є надалі наймічнішою у світі і набільш респектованою цитаделею свободи.

„Тарас Шевченко символізує квінтесенцію українського духа. Він вказав українському народові на рабство під царями і кликав до „нового і праведного закону" Вашінґтона для українського народу. Нині Шевченків заклик треба знов і знов повторювати, бо ще не всюди здійснено праведний закон Вашінґтона.

„Святкуючи 200-річчя з часу Державности нашого народу, ми повинні дати знати всьому світові, що Америка далі стоїть за цим. З'єднані Стейти постійно і міцно підтримують аспірації до свободи, незалежности і національного самовизначення для всіх народів.

„Президент знає і високо цінить наш вклад у спадщину цього народу. Він знає, що ви будете далі збагачувати нашу країну нашим мистецтвом, архітектурою, нашою музикою та іншими скарбами ваших багатьох індивідуальних талантів.

„Я закликаю вас далі вносити ваш вклад у наше народоправство, в нашу стало діючу систему вибраного уряду. Сьогодні, стоячи отут біля чудового пам'ятника Тарасові Шевченкові, — ми всі є братами, ми є одним, ми об'єднані в боротьбі за людську свободу для всіх, у всіх частинах світу"!

Промовця слухали й гаряче сплескували не лише біля 7,000 українців, а й понад 1,000 американців і туристів, що зібрались довкола площі. Маси народу спонтанно привітали д-ра Мирона Куропася, асистента Президента Джералда Форда. Д-р М. Куропась також мав синьо-жовту стрічку на грудях.

Головну промову біля пам'ятника Кобзареві виголосила кол. мейор радна міста Детройту, видатна громадсько - політична діячка п-і Маруся Бек, яка промовляла по - англійському:

„Ніхто не може без хвилювання стояти біля пам'ятника Тарасові Шевченкові. Він показав своєю творчістю, своїм життям, яка колосальна сила криється в українському народі". Промовця, спинившись на святкових датах 200 і 100-ліття, сказала: „Мої брати, американські українці! Як ваші предки, так і ви — щасливі, бо ви уникнули мук і переслідувань, які й тепер є в Україні. Ростіть і працюйте тут, і дома - гайтеся свободи і справедливости там!"

Потім зачитано телеграму-привіт, переслану на ім'я п. Й. Лисогора, від перешкодженого справами сенатора Роберта Тафта мол.

Довголітній президент УККА і голова Крайового Комітету Тижня Поневолених Націй проф. д-р Лев Добрянський, звертаючись до зібраних по-англійському, у своїй промові підкреслив значення Тижня Поневолених Націй. Він сказав, що Американська Революція була особлива, бо вона добилась незалежности ЗСА від колоніяльної потуги. Українська революція 1917-20 рр. добилась цього ж, але тільки на короткий час. Тепер треба змагатись за повернення і віднову української державности та за державність усіх ще поневолених. „Мир за мир і свободу — через силу!" — заявив промовець, перериваний оплесками. Д-р Л. Добрянський звернув увагу, що останнім часом у лабети комуністам потрапили В'єтнам, Камбоджія і Ляос, а тепер і Анґола. Тому гасло „Свобода Морозові, свобода Україні" є універсальним гаслом для всіх, хто терпить у червоній неволі. Своє слово він закінчив закликом: „За свободу для всіх Поневолених Націй, в ім'я здійснення принципів Вашінґтона у всьому світі!"

У кінці маніфестації винесено прилюдну подяку працівникам вашінґтонського Комітету за добру підготову.

„Во ім'я Отця і Сина, і Святого Духа", — так розпочав вдячну молитву Єпископ Української Католицької Церкви Владика Василь Лостин. По молитві оркестра з Чікаґо заграла пісню -гимн „Боже Великий, Творче всесильний", — і залунав могутній спів з тисяч грудей.

Через радіовисильні почули цю молитву братів і в Україні.

Концерт — стоячі овації

Недалеко від величного пагорба з монументальним обеліском Вашінґтона розташована велика святкова „Конститюшен голл", у якій увечорі того дня відбувався концерт. Ця заля слухала тисячі промовців і тисячі концертів, але небагато вона пережила стоячих овацій. Її заповнили дві з половиною тисячі слухачів, а за сценою — всі кімнати заповнили дорослі й цілком молоді виконавці, яких було кілька сотень.

Після американського і українського гимнів, промовляла відома телевізійна і театральна акторка п-і Ляриса Кукрицька - Лисняк (тепер відома у серії „Лікар"). Крім Ювілейних дат 200-ліття і 100-ліття, промовця спинилась на тисячолітній українській культурі, від Трипільської почавши, і закликала

(Закінчення на стор. 4-ій)

ДІТИ МАЛЮЙТЕ!

64 Відділ СУА

Х ВИСТАВКА

відбудеться **в жовтні 1976 р.**

ПЕРЕД ЖНИВАМИ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

нів, що на літаках доставляють до Москви і північних промислових центрів виноград, помідори, фрукти і продають їх дуже дорого, покриваючи кошти літака, і мають неабиякий прибуток.

Селяни дуже уважно стежать за попитом у містах і, відповідно до того вирощують те, на що найбільший попит. Інтенсивне ведення господарства на присадибних ділянках, ота „овочева і фруктова" епідемія, — за окресленням комсомольського офіціозу, — дає людям змогу жити, не поспішаючи на працю до колгоспів. Це утруднює стан в колгоспно - соціялістичному секторі, завжди не вистачає робітників. Людей на селі багато, а в колгоспах бракує робочої сили.

В придніпрянських колгоспах на Україні мав місце цікавий випадок, типовий для змагу між приватним сектором і колгоспно - соціялістичним. Для накривання огірків ранньою весною в ґрунті (новий спосіб утеплення замість парників) придніпрянським господарства було занаряжено прогорий пластик. Переважна більшість його потрапила до селян колгоспників і ним було накрито огірки у 2,000 господарств на площі 150 гектарів, а в колгоспах тільки на трьох гектарах. В передживній метушні кремлівські володарі шукають додаткових заходів, обіцюють щедрі винагороди, щоб заохотити людей до збирання врожаю.

ПРО НОВІ ВИДАННЯ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

родецького про Михайло Мороза.

Про політичних в'язнів в Україні обширні інформації подав працівник „Радіо Свободи" ред. Василь Шулькевич, знімки до цієї статті використано від „Смолоскипу".

В останньому розділі найцікавіша стаття Степана Гели під заголовком „Королева Єлисавета — нащадок кн. Володимира.

Такий цікавий зміст не завжди буває в Альманахах УНСоюзу. Цьогорічний Альманах має повно довідкового матеріялу про Америку і про наше українське життя в цій країні, тому варто його зберігати довший час для потрібних інформацій.

В ПЕРШУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

бл. п.

МАРІЙКИ ГОРБАНЬ

* 11. 15, 1957
† 6. 29, 1975

„Не журіться, Мої Дорогі Мамо і Тату, я одержала нагороду за своє коротке життя від Небесного Вітця" — так мабуть промовляє дух Покійної Донечки до Матері Катерини і Батька Михайла Горбань.

„Не марнуйте даром дорогого часу, мої Подруги і Друзі із Осередку СУМА ім. Т. Шевченка в Пармі, Огайо, а вчіться і здобувайте знання, щоби використати всі Ваші сили, духові і фізичні для прослави нашої Церкви і Українського Народу" — так мабуть Вона промовляла би до своїх ровесників.

Але її немає вже між нами цілий рік. Вона як вояк на стійці виконувала свої громадські завдання точно і обов'язково, і на тому пості будучи, ненадійно відійшла. Але її дух дальше з нами. Її слова гомонять, її сміх розвеселює і підбадьорює, її працьовитість вдома, в школі і громаді заохочує і поривав.

Маруся, молода 17-літня дівчина була перша в середній школі, яку щойно закінчила; школу українознавства „Рідна Школа" закінчила з відзначенням, але не судилось продовжувати студії в Клівлендському Стейтовому Університеті. Вона могла б думати про свою долю за Т. Шевченком: Доле, ти не лукавила зі мною, ти другом-братом мені була.

І пам'ятають про Неї сумівці в молитвах і при заняттях. Жаль огортає і сьогодні в річницю смерти родину і громаду, що Марійка не може провадити других до добра і кращого завтра народу, з якого вийшла, для якого працювала і якому бажала належного місця поміж вільними народами.

Нехай цих кілька слів спомину про Тебе облегшить наш смуток і жаль, а Тобі хай Бог пошле вічний спокій.

БАТЬКИ

Замість квітів на могилу

бл. п. Маркіяна Коця

Мужа нашої Членкині — Членкині і Приятелі зложили на стипендію для сироти в Бразилії:

по 20.00 дол. — М. і М. Оршуляк, О. і Ю. Демченко;
по 10.00 дол. — В. і М. Гаврилки, Ю. і Е. Харченки, В. і Г. Білики, Н. Ковбаснюк;
по 5:00 дол. — С. Цьолко, Андрій Верхівський, А. Одуляк, Г. Гаврилюк, А. Вішка, К. Вірт, Е. Рубчак, С. Штомпель, А. Олійник, С. Білоус, Х. Кахнич, К. Стецюк, К. Гадевич, С. Левко, К. Салюк.

Раом $155.00

на Музей СУА
Відділ 71 — 20.00 дол., О. і О. Напори — 20.00 дол.

Разом $40.00

Для вшанування пам'яті нашої Найдорожчої Матері

бл. п.

МАРІЇ з БОЄЧКІВ ЯРЕМКО

що упокоїлася в Бозі на 81-му році свого трудолюбного життя в неділю, 8-го травня ц. р., в Гамілтоні, Онтаріо, і там же була похована в середу, 12 травня ц. р., з катедри св. Володимира на цвинтарі Вудленд, складаємо на потреби Українського Вільного Університету в Мюнхені

1.000.00 долярів.

ІВАН ЯРЕМКО
з дружиною **МИРОСЛАВОЮ**

Торонто, 15 травня 1976 р.

НА ВІЧНУ ЗГАДКУ

З волі Всевишнього відійшов від нас 20 грудня 1975 р.

сл. п. Ярослав Білас

Кромі квітів під час похоронів зложили на різні цілі, а то: Фонд Блаженнішого, Визвольний Фонд, УВУ в Мюнхені та другі, а в 40 день смерти Покійного, відправлялися Панахиди: у Філядельфії — уфундував інж. Мирослав Білас; в Торонті — Оля Білас-Вунецька, Люба Білас-Вінтоняк, Євген Білас; в Чікаґо — Мирон Павліковия, а у Штутґарті — Зенон Кульчицький (Німеччина).

Хай чужа земля буде Йому легкою.

Горем прибиті —
Найближча РОДИНА — кузини з БІЛАСІВ

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

---

10 ВІДДІЛ ОРГАНІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ (ОДВУ) і
1 ВІДДІЛ УКРАЇНСЬКОГО ЗОЛОТОГО ХРЕСТА (УЗХ)
в НЮ ЙОРКУ, Н. Й.
з глибоким жалем повідомляють своїх Членів і Українську Громаду,
що 24-го червня 1976 р. відійшов у Вічність

†

о. ЄВГЕН НОВИЦЬКИЙ

місто-голова Центральної Управи ОДВУ, активний член націоналістичного руху і підпілля на Рідних Землях.

ПОХОРОН відбувся 28-го червня 1976 р. на Українському Православному Цвинтарі в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Шановній Паніматці, Синові і Родині Покійного, наше щире, глибоке співчуття.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

---

†

Ділимося сумною вісткою з Ріднею, Приятелями та Знайомими, що дня 25-го червня 1976 р. відійшов у Вічність
наш Найдорожчий МУЖ, ВАТЬКО, СТРИЄЧНИЙ БРАТ, СТРИЙКО та ВУЙКО

бл. п.

РОМАН НАВРОЦЬКИЙ

був. промисловець у Підволочиськах, проживши 86 років.

ПАНАХИДА — у вівторок, 29-го червня 1976 р. о год. 7:30 веч. у похоронному заведенню П. Яреми при 129 Схід, 7-ма вулиця в Ню Йорку.

ПОХОРОНИ в середу, 30-го червня 1976 р. о год. 9:30 ранку з похоронного заведення до церкви св. Юра, а опісля на український цвинтар в Бавнд Бруку, Н. Дж.

В глибокому смутку:

дружина — АННА
сини: АНДРІЙ з дружиною КЛЕР
ЮРІЙ
стриєчні брати: ВОЛОДИМИР НАВРОЦЬКИЙ з дружиною ОЛЬГОЮ та ріднею
ЮРІЙ НАВРОЦЬКИЙ з дружиною ХРИСТИНОЮ та ріднею
сестрінки: ІРЕНА МОКРІВСЬКА з ріднею
та НАДЯ ТРОЯН з ріднею
Ближча та дальша Рідня в Краю, в Відні та в Америці

З'ЄДНАНІ СТЕЙТИ...

(Закінчення зі стор. 3-ої)

зберігати та розвивати її на вільній американській землі; згадала і про 100-ліття ганебного „Емського" указу, і про наш обов'язок репрезентувати Україну перед світом тоді, коли Україні сковано руки; і про вдячність українців Америці, і про гордість за спадщину, одержану від великого українського европейського народу.

Дальшу програму вели по черзі п-і Марта Степаняк Кокольська та п. Юрій Нестерчук, здебільшого англійською мовою, з огляду на те, що в залі було чимало американських гостей. До речі, на концерті були Ієрархи Церков і численне духовенство.

З дуже незначними змінами і з короткою перервою вся мистецька програма пройшла на доброму рівні. Програма була докладно подана в „Свободі".

Коли випромінюючий могутню силу і, одночасно, заблищавши високою школою співу маестро Андрій Добрянський з Метрополітальної Опери в Ню Йорку (безмежно широкий у „Трьох шляхах" Т. Шевченка - Степового і надзвичайно жартівливий у „Купер'яні") та рівний партнер піяніст маестро Тома Гриньків, який, виконуючи „Сонату" Ревуцького, обернув фортепіян у оркестру, — дали слухачам нагоду познайомитися з українською культурою на високому регістрі, то Ансамбль Бандуристів із Вашінгтону у складі 30 осіб, у тому 10 бандур, під диригуванням мистця Ігоря Масника — познайомив слухачів із українською піснею у її традиційному, милому виконанні, а група дівчат „Червона рута" з Чікаґо, під диригуванням О. Ференц і акомпаньямент Марти Гаврилюк дали слухачам уяву про модерну українську пісню естрадного типу. Двічі виступав великий чоловічий хор „Прометей" з Філядельфії, під мистецьким керівництвом проф. Михайла Длябоги, акомпаніямент Г. Мазурик, і щоразу здавалося, що це грає живий орган із людських голосів, з надзвичайно легкими переходами від високих тонів до „підземного" рокотання якоїсь вульканічної сили (солісти З. Чорнобіль, Б. Селецький, хор нараховує до 50 осіб у стилевих строях; особливо цікавими були „Грай, бандуро" та „Огні горять").

До 130 осіб — дівчат і хлопців, навіть дітей — співають у хорі Осередку СУМА ім. М. Павлушкова з Чікаґо, під диригуванням темпераментної і обдарованої п-і О. Ференц. Великий хор, велика праця, велика відповідальність. Заля зустріла молодих співаків ніби трохи насторожено, але вже по першій пісні загриміли оплески вдячности здібній молоді, а по „Синій Дивізії" інж. Романа Степаняка оплески були такі, що хор співав наддаток. По - новому зазвучала у виконанні молоді пісня „Дівчино моя, Переяславко".

Репрезентаційним був виступ Балетної Школи під керівництвом відомої балерини і видатного хореографа п-і Роми Прийми - Богачевської, з картиною її ж композиції „Боротьба за волю". Солістка Роксоляна Бабюк, яка персоніфікувала Україну в білому та Сандра Балястрачі (постать Надії в блакитному), як і їхні партнери Ф. Скарлат, Д. Хорван, Х. Кори (з Джафрі балету і з Нюйоркської Опери та з Мерілендського балету), при допомозі групових сцен з українською молоддю подарували глядам хвилюючий твір — виставу, яка немов підкреслила суть і значення українського концерту в „Залі Конституції" у Вашінгтоні в 1976 році. І коли б можна було й балет викликати на „біс", як це було того вечора зі славетним бас - баритоном Андрієм Добрянським, то напевно заля не шкодувала б долонь, виявляючи свою вдячність за моторошно - гарну „Боротьбу за волю".

Молодістю, радістю, надзвичайною енергією повіяло від виступів танцювального ансамблю „Верховинці" при Осередку СУМА ім. ген. - хор. Т. Чупринки в Ню Йорку, під мистецьким керівництвом хореографа Олега Гензи, який також диригував „троїстими музиками". Цей ансамбль відразу здобув симпатії залі, виступивши на початку концерту з традиційним „Привітом", а під кінець, протримавши глядачів з 20 хвилин у повному вогню, вигадки, фантазії „Гопаку" — здобув стоячі овації. Майже тритисячна заля акомпаньювала" молодим танцюристам і танцюристкам сливе за кожний новий „пірует"! У людей боліли долоні, але вони били й били браво. Група американців, які сиділи побіч льожі, плескали до такту в долоні, здається впродовж усього виступу „Верховинців"!

Безперечно, не так легко назвати цей збірний концерт, що розпочався о 7 г. вечора і тривав до 10:30, репрезентаційним у всіх точках програми. Та що він був щирим, гарним і надзвичайно приємним, — це без сумніву: такий відгук вдалося зібрати, опитуючи при дверях біля сотні людей.

Єдина важлива заувага: в програмі було дуже мало творів сучасних українських закордонних композиторів, а йшлося ж також про 100-ліття поселення українців у цій країні.

УКРАЇНСЬКИЙ ВІНОК НА МОГИЛІ НЕВІДОМОГО ВОЯКА ЗСА

За річкою Потомаком, у Арлінґтоні, на цвинтарі воїнів — лунає аж до сусіднього Вашінгтону „Вічная пам'ять" — українською мовою.

Це в неділю 27 червня 1976 року українці вшанували тих, які впали в обороні свободи ЗСА і багатьох інших країн світу.

Вранці у великій ротонді, замаяній 50 американськими прапорами з'явився на підвищенні український польовий вівтар, оздоблений вишивками, з інкрустованими хрестами. На Богослуження зібрались кілька сотень українців, а під час співу хору та на церемонії покладення українського вінка з Тризубом біля могили Невідомого Вояка — до українців приєднались кілька сотень американців і закордонних туристів.

Голова Комітету святкувань Йосип Лисогір попрохав усіх встати під час внесення прапорів.

Ветерани Гаррі Полчі та Володимир Бакад приймають урочисте внесення до ротонди прапорів українських і американських ветеранів. Братство І-ї Дивізії УНА репрезентує ветеран-вояк Богдан Скасків із Вашінгтону. Люди в пошані схиляють голови перед цими прапорами, бо під ними сплять ті, хто й життя не дожив, щоб ми могли жити і радіти волею. Тисячі й тисячі могил журавлиними шнурками пливуть і пливуть у далечінь під розпеченим сонцем тільки могутні дерева Арлінґтонського цвинтаря кидають на деякі могили прохолоду, і в таких місцях біля могил червоніють чи біліють квіти від рідних...

До польового престолу підходять: Владика Митрополит Мстислав, у темному облаченні з білою накидкою на голові, і Владика Єпископ - Адміністратор Василь у пурпуровому облаченні, з позолоченою митрою, Як діти єдиного народу, об'єднані во єдиному Бозі, стали священики УКЦеркви: о. Й. Демидчук, о. монс. д-р Макух, о. С. Шавель — ігумен Редемптористів, о. Мудрий, о. Грабець, а побіч — священики УПЦеркви: о. J. Данилевич, о. П. Будний з Вашінгтону, о. диякон А. Ситник, о. Ф. Їсточин. Захопленими очима вдивляються зібрані в ці дорогі постаті.

Спільне, соборне Богослуження відбувається українською мовою. Радіють українці, дивуються, ба захоплюються американці: яка велика, багата, різноманітна і різнородна у своїй єдності Америка!

„Упокой, Господи, душі спочилих рабів Твоїх"... — линe молитва над Арлінґтоном, підхоплена хором православної церкви св. Андрія у Вашінґтоні.

„Упокой, Господи"..., а потім і „Вічная пам'ять"... — тим, які боролись за волю, за щастя. Нічого не дається задурно. Такий закон життя.

Ветерани і дивізійники поклали вінки перед польовим вівтарем. Скільки людського горя, сліз, відчаю матерів — і гордости народу криється в цих скромних вінках людської слави!

У кінці цього незвичайного, потрясаючого Богослуження Ієрархи обох українських історичних Церков вклонились і розцілувались. Хлопчики - прислужники у світлих рясах прибирають вівтар... Спека наростає щохвилини. Приїхали авта швидкої допомоги, поклали під дерева носші, ліки, маски з киснем. Але якось люди вистояли на сонці, а частина в затінку попід стінами ротонди, і не було прикрого випадку. Хто знає, може й це належить до чудес, яких ми не вміємо помічати.

Ієрархи українських Церков, відправивши в асисті Всечесніших Отців соборний Молебень, переходять на іншу сторону ротонди. Там саме відбулася зміна варти, на яку кожному варто подивитись, дивуватися точності рухів старшини і вартових. Народ збився на обох бічних крилах ротонди. Разом з туристами тут до тисячі людей. А в душі все ще відлунюється хвилюючий спів хору: „Вічная пам'ять"...

Раптом вартовий біля могили Невідомого Вояка, у формі масивного мармурового чотирикутника, зупиняється й оголошує:

— Українсько - американські ветерани покладуть вінок перед могилою Невідомого Вояка!

Повільно відчиняються нагорі двері ротонди, і звідти виходять Ієрархи та священики, займаючи крила на боках сходів, а поміж ними ветерани несуть синьо-жовтий вінок із Тризубом, з державним Гербом Нескореної України.

Хвилина мовчанки, такої вимовної, що навіть діти у вишитих сорочечках перестали щебетати...

О 12 г. 15 хвилин закінчилась церемонія, зфотографована і зафільмована для історії зв'язків між Америкою і національно - християнською Україною у 200-ліття Американської Державности, у 100-ліття українського поселення на Землі Вашінгтона, у 60-ліття смерти Івана Франка, у 50-ліття смерти Головного Отамана Симона Петлюри, у 35-ліття проголошення віднови Української Держави у червні 1941 році у Львові.

Честь Загиблим, слава — Живим!

АМЕРИКАНСЬКИЙ ВІДГУК

Як згадувано радіостанція „Голос Америки" та радіостанція „Свобода" щоденно передавали вістки про „Український Тиждень" у Вашінгтоні, розповідаючи Україні про її заокеанських дітей і про Свято американського народу.

У суботу 26 червня телевізійний канал ч. 9 о 6-ій г. вечора передавав для Вашінгтону й околиць кінорепортаж з українського „Походу Волі"; Коротко і цілком вірно розповіло слухачам про цю ж подію радіо у Вашінгтоні, що подає короткі вістки впродовж 24 гг. на добу.

ЕНБІСІ зафільмувала багато сцен з української маніфестації біля монументу Вашінгтона для кінозвіту про святкування 200-ліття у столиці, що буде показуваний у кінці ювілейного року.

Щоденник „В а шінгтон Пост" у числі з неділі 27 червня опублікував на стор. Б-3 велике фото маси українців з підписом: „Американці українського походження на здвизі під пам'ятником Тарасові Шевченкові". Член редакції Хуан Вілліямс в огляді „День мітингів у нашому місті", подавши відомості й про інші маніфестації (утому проти Південної Африки), поінформував читачів про „понад 4,000 радісних, святкових людей, у більшості українського роду, які зібрались біля монументу Вашінгтонові і потім парадували до пам'ятника українському поетові Тарасові Шевченкові... Міністер торгівлі Елліот Річардсон промовляв до маси людей. Українці відзначають перше 100-ліття українського поселення в Америці"...

У цім пресовім звіті Хуан Вілліямс подав найважливіше для нас, для Америки і для справи свободи народів у всьому світі. Читаємо.

Міністер Річардсон заявив на українському здвизі, куди прибули українці з різних сторін ЗСА, що З'єднані Стейти і далі підтримують боротьбу за демократичні форми правління в інших народів:

„З'ЄДНАНІ СТЕЙТИ ПОСТІЙНО І МІЦНО ПІДТРИМУЮТЬ АСПІРАЦІЇ ДО СВОБОДИ, НЕЗАЛЕЖНОСТИ І НАЦІОНАЛЬНОГО САМОВИЗНАЧЕННЯ ДЛЯ ВСІХ НАРОДІВ", — сказав Річардсон", — читаємо у „Вашінгтон Пост".

Це, здається, найважливіша заява Уряду ЗСА у 200-ліття Американської Революції.

За заяви — відповідають. Не лише Білий Дім. Ми також на них відповідаємо: у кожній родині, громаді, організації, товаристві. Великі завдання, велика відповідальність? — велика, бо йдеться про два народи і дві країни: 200-літню Америку і тисячолітню Україну.

Вашінгтон, 27. 6. 1976

Представники української...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

жавного департаменту. Марта Мотнер вияснювала політику детанту та її цілі, а Роберт Л. Беррі говорив про справу оборони людських ких прав в закордонній політиці ЗСА. Поглянувши на десять минулих років, можна ствердити, — казав Роберт Л. Беррі, — що положення громадян в СССР та зокрема дисидентів покращало завдяки впливам американської дипломатії. Він теж при цій нагоді ще раз заперечив, що погляди Сонненфельдта в жадному випадку не є напрямною політики ЗСА супроти СССР та Східньої Европи. Він теж заявив, що ЗСА старається через радіопередачі „Голосу Америки", „Радіо Свобода" та консулят в Києві вдержувати і посилити безпосередній контакт з українським народом.

Учасниками зустрічі були представники наступних організацій: ОДУМ, Пласт, СУМА, СУСТА, ТУСМ „Зарево" СУА та ОЖ ОЧСУ. Панелістам вони поставили ряд запитань, на які одержали здержливі відповіді з вясненнями політики ЗСА супроти СССР.

Всі учасники відвідали у спеціяльній турі Білий Дім. Представники жіночих організацій мали окрему зустріч з Джім Голм, спеціяльною асистенткою Президента для справ жінок.

Юліюш Мєрошевскі, видатний польський публіцист, помер в Лондоні

Джерзі Сити, Н. Дж. — Польський щоденник „Нови Дзєннік" з 23-го червня ц. р. інформує, що в Лондоні, Великобританія, помер несподівано один з видатних журналістів і публіцистів, останньо постійний співробітник місячника „Культура" в Парижі, Юліюш Мєрошевські. Мєрошевські у передвоєнному часі тісно співпрацював з багатьма польськими часописами, а після 1939 р. в характері вояка так званої „Карпатської бриґади" брав участь в боях проти гітлерівських військ, а по закінченні війни переїхав з II Корпусом на постійне перебування до Англії. В „Культурі" появлялися також статті і есеї Мєрошевського під псевдонімом „Льондинчик". Будучи добре обзнайомленим з проблемами поневолених Москвою народів і Совєтського Союзу в загальному, Мєрошевскі дуже часто займав становище до поодиноких справ, які мали безпосереднє чи посереднє відношення до України і її визвольних змагань.

Покійний осирротив дочку Моніку, яка постійно поживає у Вашінґтоні.